

Concilia Provincialia Mediolanensis Sex

Borromeo, Carlo

Venetiis, 1602

De supellectile, quæ Canonicis, cæterisque non solum Cathedralis, sed etia[m] Collegiatæ Ecclesiæ ministris in Missis Conuentualibus diuinis alijs officijs peragendis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62072](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62072)

ratem obtinebat, Capituli sumptibus à reliquis Canonicis fiat; tùm pro eius animæ salute Missa Conventualis celebretur; & vnusquisque item Canonicus, ministerve eiusdem Ecclesiæ, qui sacerdos sit, Missam itidẽ pro eo celebret.

Quæ hic fortè desiderabuntur, videantur in titulo de ministris Eccles. De diuin. off. & de Missa, & Vesp. Pontifical.

De supellectile, quæ Canonicis, cæterisque non solum Cathedralis, sed etiam Collegiatae Ecclesiæ ministris in Missis Conventualibus, diuinisque officijs, & aliis ministris vsui est.

S V M M A R I V M.

- 1 *Supellex in Missis Conventualibus adhibenda, vt partitur.*
- 2 *Apparatus Altaris maioris, qui, & qualis.*
- 3 *Supellex ad vsim sacrificij Missæ Conventualis, & diuinorum officiorum, quæ, & qualis, forma videnda in titulo de supellectile Missarum Episcop. & c. num. 2.*
- 4 *Supellex propria Missæ tantum, quæ, & qualis. Eius forma videnda ibidem.*
- 5 *Supellex Missæ Conventualis, & diuinorum officiorum vsui communis, quæ, & qualis: formæ hic non appositæ, videantur in prædicto titulo.*
- 6 *Libri, seu volumina ad vsũ diuinorum officiorum in Ecclesia Metropolit. & Collegiatis, pro Ritus Ambrosiani ratione, quæ, & qualia.*
Libri, seu volumina ad vsũ diuinorum officiorum in alijs Ecclesijs Cathedralibus, & Collegiatis Ritus Romani, quæ, & qualia.
Libri Sacri ad vilem, & sordidum vsũ non auertendi.
- 7 *Supellex, quæ multis ministris sacris communis est, quæ, & qualis.*
- 8 *Multiplicis apparatus supellectilis ratio.*
- 9 *Quæ supellex duplicanda.*
- 10 *Quæ triplicanda.*
- 11 *Quæ quintuplicanda.*
- 12 *Supellex lineæ multiplicanda, etiam ob commutationis vsũ.*
- 13 *Indumenta lineæ Altaris in Missis Conventualibus quotuplicia.*
- 14 *Indumenta lineæ Sacerdotalia in Missis Conventualibus, quot item.*
- 15 *Indumenta lineæ vsui ministrorum in Missa Conventuali inseruientium, quot.*

- 16 *Indumenta linea vsui varijs ministerijs quotuplicia.*
Quæ supellex, quæque indumenta eiusdem materia, & coloris. De supellex. Miss &c. Episcop. num. 11.
Quæ supellex eiusdem quidem coloris, sed materia diuerse. Ibid. 12.
Quæ indumentorum ornamenta, materia, colore, opere, artificiove inter se, vt maximè potest, conuenientia. Ibid. 13.
Vasa, vestes, indumenta, ornamenta ve suprascripta, & alia, ad quem apparatus non adhibenda. De Missis sine cantu. 41.
Ea, neque in Missa, neque in diuinis officijs adhibenda, ante quàm sint benedicta. Ibid. 45.
Et à quo benedicenda. De Sacramentalibus. 75.
Supellex omnis qua munditia asseruanda. De Sacrificia. 23.

Inst. sup. ecc.
 lib. 1. et primo
 de supellex,
 quæ Canonicis,
 &c.

Exposita supellectile, quæ Episcopali vsui propriè addicta est; sequitur, ut dicatur de supellectile, quæ Canonicis, ceterisque Ecclesiæ Cathedralis, & Collegiatae Ecclesiæ ministris imperagendis diuinis officijs necessaria est.

Hæc porrò ordine distincta, partim ad altaris maioris apparatus, partim ad Millè Conuentalis, & diuinorum officiorum vsum, partim ad cultum, & administrationem Sacre Eucharistiæ, aliorumque Sacramentorum, partim ad alia Ecclesiastica ministeria, & alia item speciatim ad funeralia officia, alia denique ad Sacrificiam pertinet.

Hic sanè distinctionis modus, in reliquarum etiam Ecclesiarum, prout earum uniuscuiusque ratio tulerit, supellectile commostrandam, præsumendaque seruabitur. Primò autem loco supellectilis apparatus simplex exponetur.

1. **Apparatus altaris maioris est, qui sequitur, scilicet.**

Crux.

Inst. for. sup.
 lib. 1. de Cruce.

Crucis porrò, quæ, vel super altari maiori, vel super tabernaculo sanctissime Eucharistiæ collocabitur, forma penè quadrangula erit: cuius tamè pars inferior paululum oblonga, in tubulum desinet: vt, cùm ad vsum processionum, aliarumque Ecclesiasticarum actionum opus erit, à sui possit fulcramento commodè eximi. Ea autem magnitudine Crux erit, quæ cum altarij amplitudine, aptè, decorèq; cõueniat. Ex aureis, aut, si minus per facultates possit, argenteis laminis Crux altarij maioris erit in Basilica Cathedrali, Ecclesiisque Collegiatis: hæcque vsui solemniorum dierum, atq; officiorum: altera aut ex auricalcho inaurato eodecenter elata, elaborata ve, alijs diebus adhibenda. Ex hac item materia, vel ex argento, illa etiam erit, quæ in alijs Ecclesijs, præsertim parochialibus, super altari maiori collocabitur.

Enl.

Libri de Computo Ecclesiastico, duo quoque.

Libri præterea, iique probati de Musico cantu, modulatione diuinarum officiorum, in Cathedrali tres, pluresve in Collegiata duo, pluresve.

Volumina diuinarum officiorum vsui addicta, ut potè Breuiaria, Lectiōna-
Instr. for. supell. lib. 2. de libris, &c.

ria, & alia id generis, suprâ enumerata, planè eiusmodi sint, quale Missa
2. tit. 2. decret. 21.
 le paulò ante demonstrauimus.

Libri sacri, veteris, & noui testamenti; volumina item Sanctorum pa-
2. tit. 2. decret. 21.
 trum, nostræ fidei interpretum, tum scripta etiam Ecclesiastica, quibus et
 res, & verba diuina consignata sunt, etsi temporis vetustate omninò cõ-
 sumpta, ad rerum tamen vilium, ac sordidarum vsum nè ullo pacto conuer-
 tantur, sed in ignem potius conticiantur.

7 Vas vnum vsui aque Dominicis diebus benedicendæ in Cathedra-
 li, & Collegiata.
 Vas ad vsum aque benedicendæ paratur, quod non luteum, non testaceū,
Instr. for. supell. lib. 2. de vasis-instru-
 mentis, quæ in Sacrifi-
 &c.
 fictileve sit, sed æreum stannoque intrinsecus illitum, binis ansis, & ore
 patenti, amploque constans; fundo item paulò, quam os, angustiori, ità ta-
 men, ut firmiter vas hærere possit.

Vasculum gestatorium aque benedicte in Cathedrali, & Collegiatis,
forma. De supell. Miss. Epis. num. 5.

Aspergillum item.
 Peluis gradiuscula gestatoria, vna saltem, tam in Cathedrali, quam Col-
 legiata, ad vsum lauationis manuum.

Vrcolus ad eundem vsum gradiusculus vnus item.
 Polubrum, vas scilicet lauandis manibus Sacerdotis, & vasculum
 item aque infundendæ aptum; cum is extrâ Missæ sacrum aliqua sa-
 craministeria obit, condecenti, congruentique inter se opere sint, ac ma-
 gnitudine: ex argento autem consentur, aut saltem è stanno pre-
 tiosiori, tum pie alicuius celaturæ; aut in crustationis ornatu con-
 sent.

Mantile grandius ad manus abstergendas, in Cathedrali, &
 Collegiata.

Mantilia grandiora, quæ præter ea, quæ in Sacrilia appen-
Ibidem.
 denda sunt, ad abstergendas manus, extrâ Altaris vsum parari
 debent, filo non crasso nimis intexta, & ab omni parte conde-
 center exornata sint; tum ab vtroque etiam capite filamentis adiun-
 ctis, longè pateant cubitis tribus; latè verò, quanta sanè est tela-
 titudo.

Vasa, vsui excipiendi oblationes duo saltem in Cathedrali, ac Colle-
 giata, quæ Curata sit, forma. de Parochijs, &c. 60.

Superpellicea ad vsum varium ministeriorum, Sacerdotium:
 in

in Cathedrali quatuor, sexve: in Collegiata tria, quatuor.

Superpellicea, vsui clericalium ministeriorum, tria: plurave in Cathedrali, totidemque in Collegiata. De vita, & hon. cler. nu. 22.

Inft. sup. ecc.
lib. 2. De ra-
tione multi-
plicis appa-
ratus.

8 *Quoniam verò pro ratione officij diuini, quod modo solemnius, modo minus solemniter fit; prout diei vel celebritas, vel commemoratio, vel solemnitas, que agitur, requirit, illud planè conuenit, ut sicut ei diei, aut solemnitati, officium omni ex parte consentit; ita ex Sancta Matris Ecclesie vsu apparatus respondeat sacrarum vestium, & materia, è qua confecta sint, pretiosiori, & ornatu insigniori, & colore item, qui, ut supra in supellestile, vsui Episcopali propriè addicta, enucleatius præscripsimus, aduenire debet cum officio, quod agitur.*

Quare iam commōstrato simplicis supellestilis apparatus, regula tradenda sint supellestilis, que pro officij vsu, multiplicanda est.

At primò quidem de ea, que si materia, & ornatus spectatur, alia duplex, alia triplex, apparanda est.

Que porrò supellex duplex esse debet; illius ratio hæc est, ut una vsui quotidiano; altera vsui solemniorum dierum, eaque, & pretiosiori materia, & ornatu insigniori. Res igitur, que sub hanc duplicis supellestilis regulam cadunt, hæc sunt, utpotè.

Cruce.

Candelabra sex.

Emunctoria duo.

Tabella secretorum,

Mappa maior.

Mappæ minores.

Tela stragula Altaris.

Tapetum bradellæ Altaris.

Cingulum Sacerdotale.

Cingulum Diaconale.

Cingulum Subdiaconale.

Hamularum paria duo.

Pellicula vrceolorum.

Tabella gestatoria pacis offerendæ.

Thuribula duo.

Acerræ binæ.

Cochlearia binæ.

Cereostrata binæ.

Conopæum tabernaculi maioris.

Vmbella processionalis.

Vasculum gestatorium aquæ benedictæ.

Aspergillum.

Peluis

Peluis ad usum lauationis manuum.

Vrecolus grandiusculus.

70 *Quaecumque autem res infra demonstratae sunt, hac regula comprehenduntur, ut triplices esse debeant, cum singulas singulis diebus pretiosiori, & materia, & ornatu respondere conueniens sit: ita scilicet, ut quae minus pretiosa, minusve insignes existunt, vsui quotidiano sint: quae vero aliquanto pretiosiores, in festorum dierum officio: quae denique longè insigniores, & materia, & opere, & ornatu, in solemnitatibus, ut par est, maioribus adhibeantur.*

Atque haec quidem sunt.

Pallium.

Velamentum ad ornatum frontispicij Altaris.

Amictus Sacerdotalis, cum fascia.

Alba Sacerdotalis, cum auriphrygio.

Manipulus Sacerdotalis.

Stola Sacerdotalis.

Planeta.

Amictus Diaconalis cum fascia, seu auriphrygio.

Alba Diaconalis, cum fascia, seu auriphrygiis.

Amictus Subdiaconalis, cum fascia, seu auriphrygio.

Alba Subdiaconalis, cum grammatis, seu auriphrygiis.

Dalmatica Diaconalis.

Tunicella Subdiaconalis.

Stola Diaconalis.

Manipulus Diaconalis.

Manipulus Subdiaconalis.

Velum Subdiaconale.

Velum Calicis.

Sacculus Corporalis.

Integumentum Lectorarii in Basilica Metropolitana.

Integumentum ambonis, vel suggesti.

Integumentum Missalis.

Puluinar Missalis.

Integumentum Lectorilium gestatoriorum, & statariorum.

71 *Atque haec quidem res, sigillatim supra enumeratae, sub rationem triplicis suppellectilis cadunt. Nunc sequitur regula, qua comprehenduntur indumenta, ornamenta ve sacra, quorum supra expositorum unusquisque apparatus, tum qui pretiosior, tum rursus, quis minus pretiosus, tum ite qui quotidianus est, quintuplex requiritur, pro instituta in diuinis officijs colorum varietate, ita scilicet, vt quotidiani vsus apparatus sit vnus, albo colore, alter, rubro, tertius, violaceo, quartus, viridi, & quintus, nigro.*

Hacque

Hæcque item regula sit de apparatu tūm solemnium dierum, vel officiorū tūm solemnitatum etiam maiorum. Indumenta verò quintuplicis huius ap-
paratus sunt, scilicet,

Pallium.

Velamentum frontispicii altaris.

Auriphrygium amictus Sacerdotalis.

Auriphrygium Albæ Sacerdotalis.

Manipulus Sacerdotalis.

Stola Sacerdotalis.

Planeta.

Pluuiale.

Auriphrygium amictus Diaconalis.

Auriphrygium item amictus Subdiaconalis.

Grammate, seu auriphrygium Albæ Diaconalis.

Grammate, seu auriphrygiū item albæ Subdiaconalis.

Dalmatica Diaconalis.

Tunicella Subdiaconalis.

Stola Diaconalis.

Manipulus Diaconalis.

Manipulus Subdiaconalis.

Velum Subdiaconale ad vsum ferendi Calicis, pate-
nque sustinende.

Velum Calicis.

Sacculus Corporalis.

Signaculum Missalis.

Integumentum Missalis.

Puluinar Missalis.

Integumentum Lectionarii.

Integumentum Epistolarij.

Integumentum Euangelistarij.

Integumentum Lectorilium statariorum.

Integumentum Lectorilium gestatariorum.

Integumentum ambonis, vel suggesti.

Pluuialia tot, quot Canonici, & dignitate præditi Mansionarij alijsque id generis ministri. Sed hæc triplici tantum colore, scilicet albo, rubro, & violaceo.

Planetae etiam totidem, quot Canonici, dignitate præditi, alijsque sunt, qui Sacerdotales dignitates obtinent: Sed triplicis tantum ut supra, colore albo, nigro, & violaceo.

Dalmaticæ item, quot Canonici, alijsve Diaconales præbendas obtinentes, triplici etiam colore, ut supra.

Tuni-

Tunicellæ Subdiaconales, ibidem, vt supra.

12 Indumenta è lino, bysso, cannabiue, confecta, quæ ministerijs ecclesiasticis addicta sunt, cum munda in primis, nitida, candida, ab omniq; labe pura, atque integra non sine misterij etiam significatione ex patrum traditione esse debeant; ac proinde crebro purgari, lauariq; opus sit; vt, dum lauantur quæ sordida sunt, alia nitida non desint ad vsum sacrorum ministeriorum; multiplicia, ac plura, ob mundiciem retinendam sanè quidem illa esse oportet. Ponemus igitur mox infra, singula eiusmodi indumenta, eorumq; enumeratorum totam summam.

13 Mappæ maioris sex. tam in Cathedrali quàm Collegiata.

Mappæ minores duodecim.

14 Amictus viginti.

Albæ viginti.

Corporalia, decem & octo in Cathedrali: in Collegiata duodecim.

Purificatoria triginta sex in Cathedrali; in Collegiata vigintiquatuor.

Mantilia ad vsum abstergendi manus in Missæ sacro in Cathedrali vigintiquatuor: in Collegiata duodecim.

Mantilia in Sacristia appédenda ad vsum lauacionis manuum, in Cathedrali duodecim: in Collegiata octo.

Sudariola ad vsum purgandi narès, cum opus est in Missæ sacro, in Cathedrali triginta, in Collegiata duodecim.

Funiculi sudariolorum cum globulis, in Cathedrali decem, in Collegiata sex.

Mappæ quinque in Cathedrali vsui altaris, mensæve, vbi sacerdos facris vestibus induitur, in Collegiata tres.

Sacculi lintei, vsui vniuscuiusque calicis, bini, tam in Cathedrali, quàm Collegiata.

15 Amictus Diaconales, viginti.

Albæ Diaconales, totidem.

Amictus Subdiaconales, viginti item.

Albæ Subdiaconales, totidem.

16 Superpellicea in Cathedrali quattuor, sexuè, ad uaria sacerdotalia ministeria, in Collegiata, tria, quattuorue.

Superpellicea vsui Clericalium ministeriorum in Cathedrali tria, plurauè; in Collegiata totidem.

Sabaria ad vsum abstergendi caput infantum baptizatorum, in Cathedrali sex, plurauè; in Collegiata curata quattuor, plurauè.